

Beslissing

Klachtnummer: KC 24-012

Klachtdatum: 18 maart 2024

Klager: klager

Onderwerp: klacht over beperking bewegingsvrijheid

Verweerder: psychiater en regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 18 maart 2024 heeft ingediend. De klacht heeft betrekking op de beperking van zijn bewegingsvrijheid.

Verweerder heeft op 4 april 2024 de klachtencommissie laten weten dat hij geen verweerschrift aanlevert, aangezien klager een schriftelijke aanzegbrief had moeten ontvangen en de klacht gegrond is omdat dit niet is gebeurd. De klachtencommissie heeft verweerder vervolgens verzocht om wel de hoorzitting bij te wonen.

Bij brief van 8 april 2024 heeft de advocaat namens klager een nadere toelichting op de klacht gegeven.

Op 9 april 2024 heeft de klachtencommissie een digitale hoorzitting gehouden via Microsoft Teams. Omdat er geen verbinding kon worden gemaakt met de advocaat van klager en verweerder en er afgestemd moest worden met de penitentiaire inrichting (PI), heeft de klachtencommissie besloten de hoorzitting te beëindigen en een nieuwe hoorzitting in te plannen.

De advocaat heeft op 25 april 2024 namens klager bij de klachtencommissie een pleitnotitie aangeleverd. Omdat de pleitnotitie inhoudelijk geen betrekking had op klagers klacht, heeft de secretaris van de klachtencommissie klagers advocaat laten weten dat zij de pleitnotitie met bijbehorende producties buiten beschouwing laat. De klachtencommissie heeft klagers advocaat de gelegenheid gegeven om diezelfde dag nog voor 17:00 uur een schriftelijke toelichting op de klacht in te dienen. Van die mogelijkheid is geen gebruik gemaakt.

Op 26 april 2024 heeft de klachtencommissie opnieuw een digitale hoorzitting gehouden via Microsoft Teams. Daarbij was verweerder aanwezig. Klager en zijn advocaat waren tijdens de hoorzitting afwezig. Van de klachtencommissie waren op 26 april 2024 aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer A. Glazenborg, psychiater;
- de heer B. Hokke, gedifferentieerd psychiatrisch verpleegkundige;

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 2 februari 2023 bij de zorginstelling opgenomen. Op het moment van het indienen van de klacht bij was klager opgenomen op basis van een voorwaardelijke invrijheidstelling (VI). Klager valt daarmee onder artikel 9:1 tweede lid en onder a van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Inmiddels is klager weer teruggeplaatst naar de PI. Gedurende de tijd dat hij bij de zorginstelling verbleef hij daar als forensisch patiënt in de zin van artikel 1.1 van de Wet forensische zorg. Dat betekent dat wat betreft de afhandeling van deze klacht de artikelen 8:14, 8:15, 9:2 en 9:9 van de Wvggz op hem van toepassing zijn.

Op het klachtformulier heeft klager aangegeven dat hem op 23 februari 2024 is medegedeeld dat zijn behandeling is gestopt, dat hij op gaststatus bij de zorginstelling verblijft in afwachting van zijn vertrek en dat hij wat betreft zijn bewegingsvrijheid is teruggeplaatst naar fase 1. Hij klaagt erover dat zijn bewegingsvrijheid hem volledig is afgenomen, dat andere patiënten met een gaststatus zich wel over het terrein van de zorginstelling mogen bewegen en dat hem ten onrechte geen dagprogramma is aangeboden.

De klachtencommissie overweegt dat klager op grond van artikel 9:9, tweede lid van de Wvggz een klacht kan indienen over beperkingen in het recht op zijn bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie waar hij verblijft. Klager zijn klacht heeft betrekking op het niet meer hebben van vrijheden om zich op het terrein van de zorginstelling en in de accommodatie te mogen bewegen. De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (Klachtenreglement).

Toelichting van verweerder

Verweerder heeft tijdens de hoorzitting de volgende nadere toelichting gegeven.

Verweerder vertelt dat wanneer de zorginstelling beslist om de behandeling te stoppen, normaal gesproken binnen een paar uur is geregeld dat de betreffende patiënt terug gaat naar de PI. In geval van klager heeft dat echter lang geduurd. Hij legt uit dat zij de verwachting hadden dat de overplaatsing ook in het geval van klager snel zou gaan, maar dat zij uiteindelijk in een vervelende situatie terecht zijn gekomen. Verweerder geeft aan dat er in het geval van klager geen directe aanleiding was om hem in zijn vrijheden te beperken. Er was geen sprake van gevaar en ook geen sprake van bijvoorbeeld ongeregelde heden op de afdeling. Hij geeft aan dat zij in verband met de beperking van klagers bewegingsvrijheid formeel een schriftelijke aanzegging hadden moeten uitreiken, maar dat zij eigenlijk aan klager in de periode totdat hij terug ging naar de PI hem meer vrijheden hadden moeten toekennen.

Verweerder geeft aan dat verlobbewegingen naar buiten niet passend zijn als een behandeling is gestopt, omdat diegene dan weer in de PI-status zit. Aan klager hadden wel vrijheden met betrekking tot telefoneren of computeren kunnen worden toegekend. Daarbij merkt verweerder op dat hij niet heeft gezegd dat klager niet meer mocht telefoneren of computeren, maar dat klager er van uit is gegaan dat hij dit niet meer mocht. Klager is wat betreft zijn vrijheden teruggegaan naar fase 2. Op de vraag of hij een dagprogramma had moeten hebben, antwoordt verweerder dat patiënten bij een behandelingspauze een dagprogramma hebben. Wanneer iemand met een gaststatus bij de zorginstelling verblijft, verblijft die persoon daar als gast in afwachting tot de overplaatsing die normaal gesproken binnen een of twee dagen plaatsvindt. Verweerder geeft aan dat het dan niet gebruikelijk is om een dagprogramma te geven, omdat diegene ieder moment kan worden opgehaald door de PI. In het geval van klager heeft het echter langer geduurd, waardoor het aanbieden van een dagprogramma eventueel wel een optie was geweest.

Verweerder vertelt dat hij klager een paar keer heeft gesproken in de periode tussen het stopzetten van de behandeling en het moment dat klager is opgehaald en teruggebracht naar de PI. Hij benadrukt dat klager zich mondeling niet heeft verzet en dat de behandelpauze die in eerste instantie was aangezegd juist bedoeld was om bij klager reflectie tot stand te brengen. Klager moest ook een opdracht maken. Uiteindelijk is geconcludeerd dat zij niet anders konden dan besluiten om de behandeling te stoppen.

Op de vraag wanneer de behandelpauze precies in ging, antwoordt verweerder dat de behandel-pauze op 13 februari 2024 is aangezegd en dat op 23 februari 2024 is besloten om de behandeling te stoppen. Hij legt uit dat de reclassering in dat geval vervolgens moest regelen dat klager werd overgebracht naar de PI. Ongeveer drie tot vier weken nadat is besloten om de behandeling te stoppen, is klager overgebracht naar de PI.

Verweerder geeft desgevraagd aan dat klager 4a verloven had en dat hij alleen onder begeleiding buiten het terrein mocht komen. Klager had geen onbegeleide verloven buiten het terrein van de zorgaanbieder. Verweerder benadrukt dat er een hele lastige situatie is ontstaan doordat klager niet snel terug kon naar de PI. Hij geeft aan dat toen klager bij de zorginstelling binnen kwam, het de vraag was of de instelling hem een geschikte behandeling kon bieden. Juist met het oog daarop heeft een vrij lange observatieperiode plaatsgevonden.

Beoordeling van de klacht

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en wat op de zitting is besproken, overweegt de klachtencommissie als volgt.

In artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz is de mogelijkheid tot het opleggen van beperkingen in het recht op de bewegingsvrijheid van een patiënt in en rond de accommodatie geregeld. Beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie kunnen door de zorgverantwoordelijke worden opgelegd als:

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op de bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene; of
- b. dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Het vierde lid van artikel 9:9 van de Wvvgz bepaalt dat op het opleggen van beperkingen in het recht op de bewegingsvrijheid van een patiënt in en rond de accommodatie artikel 8:9 van de Wvvgz van overeenkomstige toepassing. Dat betekent onder meer dat de zorgverantwoordelijke bij een beperking van die bewegingsvrijheid de beslissing daartoe op schrift moet stellen en die beslissing schriftelijk dient te motiveren.

De klachtencommissie stelt op basis van het behandeldossier en hetgeen tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht vast, dat klager in zijn vrijheden in en rond de accommodatie is beperkt, aangezien hij is teruggeplaatst naar fase 2. Aangezien verweerder daarvoor geen schriftelijke aanzegbrief heeft opgesteld en aan klager heeft uitgereikt, is niet voldaan aan de vereisten die de wetgever in artikel 9:9 en artikel 8:9 van de Wvvgz heeft neergelegd. De klacht dient in zoverre om een **formele reden gegrond** te worden verklaard.

De klachtencommissie overweegt verder dat in artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz is bepaald dat beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie door de zorgverantwoordelijke kunnen worden opgelegd, als sprake is van ernstige nadelige gevolgen voor klager zijn gezondheidstoestand of een beperking nodig is ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie.

Tijdens de hoorzitting is door verweerder naar voren gebracht dat er eigenlijk ook geen directe aanleiding was om klager in zijn vrijheden te beperken. Aangezien er in het geval van klager geen sprake was van een situatie zoals bedoeld in artikel 9:9, tweede lid van de Wvvgz, dient de klacht naar het oordeel van de klachtencommissie ook om een **inhoudelijke reden gegrond** te worden verklaard.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de Wvvgz-klacht over de beperking van klagers recht op zijn bewegingsvrijheid rond het gebouw op terrein van de zorginstelling om een **formele reden gegrond**, omdat klager in zijn recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie is beperkt en een schriftelijke beslissing daartoe ontbreekt. Tevens verklaart zij de klacht om een **inhoudelijke reden gegrond**, aangezien er in het geval van klager geen grond was voor het zodanig beperken van klager in zijn recht op bewegingsvrijheid.

De beslissing is genomen op 26 april 2024 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter en de heer A. Glazenborg en de heer B. Hokke, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen.

Klager, zijn vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 6 mei 2024 verstuurd aan klager, zijn advocaat, verweerder, directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.